

PHÂN TÍCH HÀNH ĐỘNG CỜ TRÓI CHO A PHỦ CỦA MỊ TRONG TÁC PHẨM VỢ CHỒNG A PHỦ

1. Dàn ý phân tích hành động cờ trói cho A Phủ

a. Mở bài:

- Giới thiệu khái quát về tác phẩm "Vợ chồng A Phủ" của nhà văn Tô Hoài.
- Nêu sơ lược về hành động cờ trói cứu A Phủ của nhân vật Mị.

b. Thân bài:

- Giới thiệu khái quát về nhân vật Mị:
- + Trước khi về làm dâu nhà thống lí: Xinh đẹp, có tài thổi sáo, có niềm yêu đời,...
- + Sau khi bị A Sử bắt về làm vợ: Mị bị trói buộc, áp bức.
- Phân tích diễn biến tâm lí dẫn đến hành động cờ trói cứu A Phủ trong đêm đông của Mị:
- + Tâm trạng của Mị trước đêm cứu A Phủ.
- + Tâm trạng của Mị khi nhìn thấy giọt nước mắt lấp lánh bò xuống hõm má đã xám đen của A Phủ.
- Hành động cắt dây cờ trói:
- + Từ thương mình đến thương người.
- + Mị đứng lặng trong bóng tối và sau đó vụt chạy theo A Phủ.
- Ý nghĩa của hành động cờ trói cứu A Phủ trong đêm đông của Mị:
- + Hành động cắt dây cờ trói diễn ra dứt khoát và quyết liệt cho thấy nhân vật đã tự giải thoát bản thân thoát khỏi sự trói buộc của cường quyền.
- + Thể hiện rõ sự trỗi dậy mạnh mẽ của sức sống tiềm tàng trong tâm hồn nhân vật Mị
- + Khẳng định tài năng miêu tả, phân tích tâm lí nhân vật của nhà văn Tô Hoài.

c. Kết bài:

- Khẳng định ý nghĩa hành động cờ trói của Mị đối với giá trị nhân đạo của tác phẩm.

2. Suy nghĩ về hành động cờ trói của Mị

Sự kiện nhân vật Mị cờ trói, giải thoát cho A Phủ và tự giải thoát cho mình trong truyện Vợ chồng A Phủ là một sự kiện then chốt, thể hiện nổi bật chủ đề và giá trị nhân đạo của tác phẩm. Xây dựng sự kiện này, nhà văn Tô Hoài đã chứng tỏ tài năng xuất sắc của mình trong nghệ thuật dựng truyện và khắc họa tính cách nhân vật.

Bằng những lời giới thiệu độc đáo, tác giả Tô Hoài đã từ từ gợi mở về số phận của một người con gái đẹp nhưng thân phận lại "không bằng con trâu, con ngựa" trong nhà thống lí Pá Tra: "Ai ở xa về, có việc vào nhà thống lí Pá Tra thường trông thấy một cô gái quay sợi gai bên tảng đá trước cửa, cạnh tàu ngựa". Ít ai có thể ngờ rằng, Mị từng là cô gái trẻ đẹp, thổi sáo rất giỏi với niềm yêu đời, yêu cuộc sống tự do và là niềm mơ ước của biết bao chàng trai. Mị chính là hiện thân cho vẻ đẹp của người thiếu nữ núi rừng Tây Bắc qua vẻ đẹp vừa tự nhiên, vừa khoáng đạt. Tuy nhiên, người con gái xinh đẹp, tài năng đó lại trở thành nạn nhân của hủ tục và cường quyền bạo lực. Sau khi bị A Sử bắt về, Mị bị trói buộc, áp bức về

cả thể xác lẫn tinh thần và chỉ được xem như một công cụ lao động, sống qua ngày âm thầm như một cái bóng.

Trước đêm cứu A Phủ, đã có lần sức sống tiềm tàng trong Mị trỗi dậy. Đó là khi ánh sáng le lói của niềm ham sống lắng nghe, cảm nhận được tiếng sáo gọi bạn tình vang vọng khiến tâm hồn của Mị "thiết tha bồi hồi". Sự đổi thay của ngoại cảnh khi mùa xuân đến cùng hơi men rượu cay nồng cũng là chất xúc tác khiến Mị "phơi phới trở lại" và nhận thức được "Mị vẫn còn trẻ. Mị muốn đi chơi". Tuy nhiên, khao khát vừa mới chớm nở đó của Mị đã bị A Sử dập tắt.

Trước cảnh tượng A Phủ bị trói, ban đầu Mị hoàn toàn đứng đờ, vô cảm và lãnh đạm, bởi Mị đã quá quen với những cảnh áp bức bóc lột mà cha con thống lí Pá Tra gây ra. Tuy nhiên, khi nhìn thấy dòng nước mắt lấp lánh "chảy xuống gò má đã xám đen lại" của A Phủ thì dòng nội tâm của cô gái "Sống lâu trong cái khổ, Mị quen khổ rồi" đột nhiên có những giằng xé và chuyển biến dữ dội. Ban đầu, sự đồng cảm và tình yêu thương trỗi dậy trong tâm hồn của một cô gái tưởng chừng như đã tê liệt cảm giác về sự sống. Mị nhớ lại đêm mà A Sử tàn nhẫn trói Mị, Mị thương mình và thương người. Mị thoáng nghĩ đến hình phạt mà Mị sẽ phải gánh chịu khi cắt dây cời trói cho A Phủ, nhưng rồi, tình yêu thương, sự đồng cảm đã chiến thắng và trở thành động lực thúc đẩy Mị cắt dây cời trói cho A Phủ. Sau hành động liều lĩnh đó, Mị đứng lặng trong bóng tối và vụt chạy theo A Phủ, giải thoát bản thân thoát khỏi hủ tục thần quyền và ách áp bức bóc lột của cha con thống lí Pá Tra.

Sau khi cắt dây cời trói cho A Phủ, Mị bắt đầu hiện thực hóa cuộc lội ngược dòng ý thức cá nhân. Sự sống và cái chết gần trong tấc gang, buộc Mị phải thực sự đối đầu với sự lựa chọn. Hoặc là trở thành cái xác thay thế cho A Phủ, hoặc là mạo hiểm làm một cuộc giải thoát "Mị đứng lặng trong bóng tối". Cuối cùng, sức sống tiềm tàng và khao khát tự do đã chiến thắng "Rồi Mị cũng vụt chạy ra. Trời tối lắm. Nhưng Mị vẫn băng đi". Bước chân của Mị bây giờ không có sự đàn áp nào của cường quyền, thần quyền ngăn cản nổi "Ở đây thì chết mất". Qua hành động chạy theo A Phủ, Tô Hoài đã thể hiện giá trị hiện thực và giá trị nhân đạo sâu sắc nhất, thể hiện tiếng nói cứu lấy con người từ trong tận cùng đáy ải, đau thương "Người đàn bà chề chồng đó vừa cứu sống mình".

Thông qua ba quá trình diễn biến tâm lí cơ bản: trước, trong và sau khi cắt dây cời trói, Tô Hoài đã thể hiện được tài năng của bản thân thông qua ngòi bút khắc họa nhân vật. Từ ngoại hình đến tính cách, chân dung Mị và A Phủ hiện lên sinh động và mang đậm màu sắc của người dân lao động vùng cao Tây Bắc. Đồng thời, người đọc còn được thấy rõ sự phản kháng, tranh đấu, vượt thoát khỏi cuộc sống tăm tối để tìm đến tự do, hạnh phúc trong chặng đời về sau.

Như vậy, từng bước, theo sự phát triển của mạch truyện và diễn biến tâm lí nhân vật, hành động cời trói của Mị là một lựa chọn nghệ thuật đích đáng. Trong sự khắc họa tính cách nhân vật, có thể xâu chuỗi những biểu hiện nhất quán: dự định ăn lá ngón tự tử đến dự định đi chơi trong đêm mùa xuân và cuối cùng là cời trói. Điều đó nói lên, sự sống, ý thức và niềm khao khát về hạnh phúc chưa hề lụi tàn trong con người Mị, có khi nó được bộc lộ ra, có khi tiềm tàng sống đó là một sức sống mãnh liệt. Khẳng định điều này, Tô Hoài đã bộc lộ một cách nổi bật tư tưởng nhân đạo của tác phẩm Vợ chồng A Phủ.

3. Bình giảng về việc Mị cời trói cho A Phủ

Tô Hoài là nhà văn có sức sáng tạo bậc nhất trong nền văn học Việt Nam hiện đại với gần 200 đầu sách thuộc nhiều thể loại khác nhau như truyện ngắn, tiểu thuyết, kí, tự truyện... và "Vợ chồng A Phủ" được xem là truyện ngắn đặc sắc nhất trích từ tập Truyện Tây Bắc. "Vợ chồng A Phủ" đã khắc họa thành công bức tranh hiện thực của người dân miền núi dưới ách thống trị của bọn thực dân nửa phong kiến. Đồng thời, tác giả cũng thể hiện giá trị nhân đạo

sâu sắc khi mở đường giải thoát cho thân phận hai kẻ nô lệ bất đắc dĩ - Mị và A Phủ. Trong đó, diễn biến tâm trạng của Mị trong đêm cởi trói cho A Phủ đã để lại cho người đọc những ấn tượng sâu đậm nhất.

Ban đầu, khi chứng kiến cảnh A Phủ bị trói đứng, Mị vẫn “thản nhiên thổi lửa, hơ tay”. Vì Mị đã quá quen với cảnh áp bức, bóc lột trong căn nhà này rồi. Đó là hệ quả của chuỗi ngày bị đọa đày. Hơn nữa, Mị và A Phủ- kẻ bị trói đây khác nhau về trạng thái nhưng thân phận cũng đâu có hơn nhau mà có thể nói hai chữ “cứu giúp”.

Nhưng “một dòng nước mắt lấp lánh bò xuống hai hõm má đã xám đen lại” khiến Mị nhớ lại đời mình, nhớ lại những đêm Mị cũng bị trói đứng như thế, những giọt nước mắt còn không sao chảy ra được. Và như thế, từ mình mà nghĩ đến người, từ thương thân Mị cũng hướng tới thương người để rồi cảm giận những thế lực tàn ác đã gây ra khổ đau cho những số phận như Mị. Rồi Mị tưởng tượng ra cảnh A Phủ trốn ra được và Mị sẽ là người thế chỗ trong dây trói đó. “Nghĩ thế nào Mị cũng không sợ”, vì đó vẫn là những hình dung, tưởng tượng rất xa.

Hình ảnh trong giây phút ngắn ngủi đó, làm sống dậy con người Mị. Cô nhớ lại bản thân mình năm trước cũng bị A Sử trói tàn nhẫn như thế. Niềm thương thân dẫn lối tới sự thương người “ người kia việc phải chết thế”, giúp Mị biết cảm phần kẻ gieo giắc cái khổ của đời mình “ Chúng nó thật độc ác”. Lúc đó, cô tưởng tượng ngay cảnh mình cởi trói cho A Phủ, đến hôm sau bị trói thay vào chỗ đó. Nhưng Mị không thấy sợ bởi đó chỉ là mộng tưởng. Suy nghĩ đó là chất xúc tác, dẫn tới hành động Mị “ rút con dao nhỏ cắt lúa, cắt nút dây mây”. Mị đưa ra quyết định dứt khoát, hợp logic tự nhiên. Sau khi cởi trói, A Phủ khuyu xuống bởi chịu cảnh bụng đói, cật rét, miệng khát, chân tay tê cóng. Song nghe thấy tiếng thì thào “ Đi ngay”, chàng ý thức được sự sống và cái chết mong manh nên “ quật sức vùng lên, chạy”. Niềm ham sống nâng bước chân của chàng thoát khỏi số phận của mình.

Câu văn: “Mị đứng lặng trong bóng tối”, tách biệt một đoạn, tựa như tấm bản lề khép mở hai trang đời của Mị hoặc ở lại hoặc trốn đi, giữa nô lệ và tự do, sống hay chết, bóng tối hay ánh sáng. Mị lặng đi xét suy, bởi cô vẫn lo sợ trước sức mạnh của thần quyền và uy quyền bủa vây suốt đời mình. Cuối cùng, nàng chọn nẻo đường thứ hai, nói theo hơi gió thốc “ A Phủ cho tôi đi”, “ Ở đây thì chết mất”. Mị cũng trốn chạy cái chết, cởi trói cứu A Phủ giống như cô tự giải cứu cho mình. Nếu nàng giải phóng cho A Phủ bằng con dao nhỏ thì khát vọng sống mở đường cho Mị. Chi tiết khép lại nhưng hứa hẹn bao điều tốt đẹp về cuộc sống mới của hai con người tự thay đổi cách nghĩ, tìm tới ánh sáng tự do.

Hành động cắt dây cởi trói diễn ra dứt khoát và quyết liệt cho thấy nhân vật đã tự giải thoát bản thân thoát khỏi sự trói buộc của cường quyền. Đồng thời, thể hiện rõ sự trỗi dậy mạnh mẽ và sức sống tiềm tàng trong tâm hồn nhân vật Mị. Nếu như trong đêm tình mùa xuân, ý thức về sự sống, về tuổi xuân mới chỉ chớm nở thì hành động cắt dây cởi trói cho A Phủ đã thể hiện rõ ngọn lửa của sức phản kháng táo bạo vẫn luôn âm ỉ trong tâm hồn Mị, bởi "cái cọc" và "dây mây" - hai dụng cụ được sử dụng để trói A Phủ chính là hình ảnh ẩn dụ cho ách thống trị và bản chất tàn bạo của bọn cường quyền, bọn chúa đất miền núi. Bởi vậy, hành động cắt dây mây cởi trói cho A Phủ chính là hành động thể hiện khát vọng tự do vẫn luôn ẩn sâu trong tâm hồn của cô gái tưởng chừng như đã mất đi ý niệm về cuộc đời. Qua đó, chúng ta có thể thấy được tài năng của nhà văn Tô Hoài trong việc miêu tả, phân tích tâm lí nhân vật. Từ đêm tình mùa xuân đến đêm cắt dây cởi trói cho A Phủ là một hành trình mang tính quy luật để tìm lại chính mình và tự giải thoát bản thân thoát khỏi "gông xiềng" của cường quyền.

Như vậy, qua hành động cắt dây cởi trói cho A Phủ của Mị, chúng ta có thể thấy được sức sống tiềm tàng mãnh liệt luôn tồn tại trong tâm thức của cô gái ham sống và yêu tự do mà

không một "gông xiềng", sợi dây nào có thể trói buộc và dập tắt. Đó cũng chính là một trong những yếu tố làm nên giá trị nhân đạo, nhân văn sâu sắc của tác phẩm "Vợ chồng A Phủ".

www.eLib.vn